

Szanowni Państwo!

11 listopada 2018 roku obchodzimy setną rocznicę odzyskania niepodległości. Jest to data w dużej mierze symboliczna, gdyż proces odzyskiwania państwa polskiego był długi i żmudny. Polacy przez cały okres zaborów walczyli o odzyskanie wolności, działali w organizacjach konspiracyjnych, wzniecali powstania, ale także pracowali nad utrzymaniem polskiej tożsamości narodowej. Wydarzenia nabrały rozpędu wraz z wybuchem I wojny światowej. Natomiast pod koniec tego konfliktu Polacy zaczęli stopniowo przejmować władzę na okupowanych ziemiach.



Poniżej przedstawiamy kalendarium tamtych wydarzeń:

1795 – III rozbiór Polski, ostatni z rozbiorów w wyniku którego Rzeczpospolita Obojga Narodów przestała istnieć.

1797 – napisany został przez Józefa Wybickiego we Włoszech „Mazurek Dąbrowskiego”.

6 listopada 1806 – wybuchło powstanie wielkopolskie, zbrojne wystąpienie ludności polskiej przeciw wojskom pruskim, uważane za jedno z nielicznych zwycięskich polskich powstań.

7-9 lipca 1807 – pokój w Tylży, powstaje z ziem drugiego, trzeciego i części ziem pierwszego rozbioru Polski utworzono Księstwo Warszawskie, które istniało do 1812 roku.

19 kwietnia 1809 – bitwa pod Raszynem pomiędzy korpusem armii austriackiej a wojskami polskimi i saskimi dowodzonymi przez Józefa Poniątkowskiego. Bitwa była taktycznie nierozstrzygnięta. Jednak zapoczątkowała ona kampanię, w wyniku której wojska polskie zajęły część Galicji.

22 lutego lub 1 marca 1810 – urodził się Fryderyk Chopin, uważany za jednego z najwybitniejszych kompozytorów romantycznych, a także za jednego z najważniejszych polskich kompozytorów w historii.

24 czerwca 1812 – początek Inwazji na Rosję, zwanej drugą wojną polską. Polacy stanowili najliczniejszy oprócz Francuzów część wojsk Napoleona (100 tys. na 600 tys.). Zakończona pokonaniem Napoleona i zajęciem przez wojska rosyjskie Księstwa Warszawskiego.

9 czerwca 1815 – zakończył się Kongres Wiedeński - konferencja międzynarodowa po rewolucji francuskiej i wojnach napoleońskich. W jej wyniku powstało Królestwo Polskie będące pod kontrolą Rosji oraz Wolne Miasto Kraków.

29-30 listopada 1830 – „noc listopadowa” – początek powstania listopadowego, powstania przeciwko Imperium Rosyjskiego które przerodziło się później w wojnę polsko-rosyjską. Zakończyło się 21 października 1831 roku zajęciem twierdzy w Zamościu. Zasięgiem swoim objęło Królestwo Polskie i część ziem zabranych (Litwę, Żmudź i Wołyń).

1833 – powstał założony przez ks. Adama Jerzego Czartoryskiego Hotel Lambert, obóz konserwatywno-liberalny działający na emigracji po powstaniu listopadowym. Było to jedno z głównych ugrupowań politycznych Wielkiej Emigracji.

1834 – w Paryżu pierwsze wydanie poematu epickiego Adama Mickiewicza pt. „Pan Tadeusz czyli Ostatni zajazd na Litwie”. Adam Mickiewicz uznawany jest za jednego z najważniejszych poetów w historii Polski. Do jego najważniejszych dzieł należą: „Dziady”, „Oda do młodości”, „Sonety krymskie” „Reduta Ordonu”.

1838 – powołana została „Spółka Akcyjna Bazar”, wśród inicjatorów m.in. Karol Marcinkowski. Za jej sprawą wybudowano w Poznaniu hotel Bazar który skupiał liczne polskie organizacje społeczne, gazety, towarzystwa kulturowe. Jest jednym z symboli pracy organicznej i pracy u podstaw w zaborze pruskim.

20 lutego 1846 – wybuchło powstanie krakowskie, próba wzniesienia ogólnonarodowego powstania podjęta w Krakowie. Po rozgromieniu powstańców przestało istnieć Wolne Miasto Kraków a jego teren włączono do Austrii.

1848 – miała miejsce Wiosna Ludów – seria zrywów rewolucyjnych w Europie, odbiła się echem również na ziemiach polskich. W Wielkopolsce zostało wzniesione powstanie, jako część ogólnopolskiego planu powstania narodowego. Walki w różnych częściach regionu trwały 2 miesiące. Oprócz tego doszło do zamieszek na Śląsku, Pomorzu, Warmii, Mazurach i w Małopolsce.

22 stycznia 1863 – wybuchło powstanie styczniowe - największe polskie powstanie narodowe. Miało charakter wojny partyzanckiej, w której stoczono ok. 1200 bitew i potyczek. Zasięgiem

objęło całe Królestwo Polskie, znaczną część Litwy oraz Wołyń. Trwało do jesieni 1864 roku.

28 września 1865 – premiera „Strasznego Dworu” Stanisława Moniuszki - polskiego kompozytora, dyrygenta, pedagoga, oraz organisty. Poza „Strasznym Dworem” znanym dziełem Moniuszki jest „Halka”.

1867 – przekształcanie Austrii w monarchie dualistyczną o nazwie Austro-Węgry. W wyniku tej zmiany Polacy zamieszkujący Galicję otrzymali znaczną autonomię (m.in. wprowadzenie języka polskiego w 1869 roku jako urzędowego) która umożliwiała rozwój polskości na tych terenach.

1878 – Jan Matejko namalował obraz pt. „Bitwa pod Grunwaldem”. Było to jedno z jego największych dzieł, obok „Stańczyka” i „Konstytucji 3 maja”. Matejko obok Józefa Brandta jest uznawany za jednego z najwybitniejszych reprezentantów nurtu historyzmu w malarstwie polskim.

1884 – Wydanie „Ogniem i mieczem” pierwszej części Trylogii (pozostałe części to „Potop” i „Pan Wołodyjowski”) Sienkiewicza. Był to najbardziej popularny polski cykl powieściowy w historii. Poza Trylogią Sienkiewicz napisał nagrodzone Nagrodą Nobla w dziedzinie literatury „Quo Vadis” oraz „Krzyżaków” i „W pustyni i w puszczy”.

1887–1889 – na łamach „Kuriera Codziennego” ukazała się „Lalka” Bolesława Prusa powieść społeczno-obyczajowa będąca najdojrzałszym przejawem dziewiętnastowiecznego realizmu w literaturze polskiej.

1894 – ukończono „Panoramę Racławicką” autorstwa Jana Styki i Wojciecha Kossaka. Obraz olejny przedstawia zwycięstwo wojsk polskich pod Racławicami w trakcie insurekcji kościuszkowskiej w 1794 roku.

1900 – Władysław Bełza napisał wiersz „Katechizm polskiego dziecka” którego do dzisiaj uczą się polskie dzieci.

kwiecień 1901 – we Wrześni wybuchły strajki szkolne dzieci w obronie języka polskiego. Skierowane przeciw germanizacji szkół, głównie przeciw modlitwie i nauce religii w języku niemieckim były jednym z najbardziej znanych przejawów walki Polaków z germanizacją w zaborze pruskim.

1903 - Maria Skłodowska-Curie i Pierre Curie otrzymali wspólnie z Becquerelem Nagrodę Nobla z fizyki za badania nad zjawiskiem promieniotwórczości. Maria Skłodowska otrzymała także drugą nagrodę Nobla (z chemii) tym razem samodzielnie za odkrycie polonu i radu. Tym samym została pierwszym człowiekiem wyróżnionym tą nagrodą dwukrotnie i pierwszą kobietą laureatką Nobla w dziedzinie chemii.

1905 - wybuchła rewolucja rosyjska skierowana przeciwko absolutyzmowi carskiemu. Miała ona miejsce również na obszarze Królestwa Polskiego a także Śląska i Krakowa. Spontaniczne

strajki i walki trwały w polskich ośrodkach przemysłowych oraz na wsi od 1905 do 1907.

1910 – powstanie Związku Strzeleckiego, jednej z kilku paramilitarnych organizacja społeczno-wychowawczych utworzonych po 1910 roku i działających do 1914 r. Były one później podstawą budowania struktur wojskowych Legionów Polskich.

28 lipca 1914 – początek I wojny światowej tzw. „Wielkiej Wojny, w jej wyniku niepodległość odzyskało szereg narodów w Europie, w tym Polska.

6 sierpnia 1914 – wyruszyła Pierwsza Kompania Kadrowa (pododdział piechoty utworzony 3 sierpnia 1914 w Krakowie przez Józefa Piłsudskiego) z Krakowa do Miechowa, w kierunku Warszawy w celu wywołania powstania. Wobec niepowodzenia powróciła do Krakowa i przekształciła się w Legiony Polskie.

lipiec 1917 – wybuchł „kryzys przysięgowy”, związany z odmową złożenia przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec przez żołnierzy Legionów Polskich (głównie I i III Brygady), efektem było internowanie żołnierzy w obozach oraz osadzenie w twierdzy w Magdeburgu Józefa Piłsudskiego.

19 października 1918 roku w Cieszynie powstała Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego pod przewodnictwem księdza Józefa Londzina.

28 października 1918 r. w Krakowie polscy posłowie do parlamentu austriackiego powołali Polską Komisję Likwidacyjną, która dwa dni później przejęła władzę w Galicji. Na jej czele stanął Wincenty Witos, przywódca PSL "Piast".

1 listopada 1918 – wybuchły walki z Ukraińcami o Lwów i Galicję Wschodnią.

6/7 listopada 1918 – w Lublinie powstał Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej pod przewodnictwem Ignacego Daszyńskiego utworzony przez działaczy lewicy niepodległościowej.

10 listopada 1918 - specjalnym pociągiem z Berlina, wrócił do Warszawy Józef Piłsudski. Spotkał się z niemiecką Centralną Radą Żołnierską. W wyniku zawartych porozumień, w nocy rozbrojono 30-tysięczny niemiecki garnizon stacjonujący w Warszawie, a w ciągu siedmiu następných dni ewakuowano z Królestwa ok. 55 tys. niemieckich żołnierzy, którzy musieli zostawić część broni i sprzętu wojskowego. Akcja rozbierania Niemców przebiegała na ogół bez walki. Do starć doszło jednak przy Ratuszu i Cytadeli.

11 listopada 1918 - Rada Regencyjna powierzyła komendantowi władzę wojskową i naczelné dowództwo nad Polską Siłą Zbrojną, a 14 listopada - także władzę cywilną. Sama rozwiązała się i ustanowiła urząd Naczelnika Państwa. 11 listopada do dymisji podał się Tymczasowy Rząd Republiki Polskiej oddając się do dyspozycji Piłsudskiego.

11 listopada nie był końcem walk o niepodległość. Czekały nas walki o każdą z granic

(powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, walki z Ukraińską Republiką Ludową i Zachodniukraińską Republiką Ludową, walki o Śląsk Cieszyński, powstanie sejneńskie) jak i o istnienie niepodległej Polski (wojna polsko-bolszewicka). II Rzeczpospolita przyniosła 20 lat ciężkich starań, żeby zjednoczyć odseparowane przez lata części kraju. Po napaści na Polskę i heroicznej obronie we wrześniu 1939 roku Polacy znów musieli walczyć o niepodległość w dramatycznych bojach. Przyszły czasy konspiracji, Polskiego Państwa Podziemnego, akcji „Burza” i jej kulminacyjnego momentu – powstania warszawskiego. Po wojnie nastąpiły mroczne czasy komunizmu i powstania antykomunistycznego, w którym wzięli udział Ci, którzy nie godzili się na zniewolenie – Żołnierze Wyklęci. Po strasznych latach PRL-u, licznych strajkach i wielu ofiarach dzięki staraniom milionów Polaków udało się doprowadzić do obalenia komunizmu w 1989 roku. Jednak z jego pozostałościami mierzymy się nadal.

Dzisiaj dzięki ofiarnej służbie tak wielu pokoleń możemy świętować 100 lecie odzyskania niepodległego państwa polskiego, a także cieszyć się ciężko wywalczoną wolnością.

Niech żyje Polska!